

Inhoud

1	Inleiding	13
1.1	Kern van het boek	13
1.2	Voor wie bestemd	14
1.3	Gebruik van het woord ‘therapeut’ in dit boek	14
1.4	De geboorte van dit boek	15
1.5	Afbakening en inhoud	16
2	Therapeutisch landschap	17
2.1	Het wezen van therapie en het therapeutisch proces	18
2.1.1	Definiëring therapie	18
2.1.2	Definiëring van genezing en heling	19
2.1.3	Vaststelling van het therapeutisch proces	22
2.2	Werkgebieden van het therapeutisch proces	23
2.2.1	Genezing	24
2.2.2	Heelwording	25
2.2.3	Preventie	28
2.2.4	Klimaat	29
2.3	De begrenzing: kaders van het therapeutisch proces	31
2.3.1	Vakinhoudelijke grenzen	32
2.3.2	Minimale eisen aan het therapeutisch proces	33
2.3.3	Tijdsbestek van het therapeutisch proces	34
2.3.4	De locatie waar de therapie bedreven wordt	35
2.4	De bewoners: functie en verantwoordelijkheden	35
2.4.1	Functie	36
2.4.2	Verantwoordelijkheid	36
2.4.3	Samenwerking en het therapeutisch proces	37
3	Bekwaamheid	39
3.1	Competentie, bekwaamheid en kerncompetentie	40
3.1.1	Bouwstenen van de kerncompetentie	42
3.1.2	Bouwstenen bekwaamheid	43
3.1.3	Kerncompetenties: aanleg of verworven	45

3.1.4	Therapeutisch klimaat	51
3.1.5	Ervaring uit de praktijk: het onderzoek	53
3.2	Fascinatie, gedrevenheid, aanleg en talenten	53
3.3	Eigenschappen	54
3.3.1	Onderzoek naar basiseigenschappen	56
3.3.2	Verkenning eigen basiseigenschappen	63
3.4	Vaardigheden	65
3.4.1	Relatie tussen vaardigheden en eigenschappen	66
3.4.2	Vaardigheden en voedingsbodem voor de therapie	66
3.4.3	Rubricering van de basisvaardigheden	66
3.4.4	Onderzoek naar basisvaardigheden	67
3.5	Werkzaamheden	75
3.5.1	Onderhouden therapeutische relatie en proces	76
3.5.2	Planmatig werken: maatwerk	78
3.5.3	Relatie tussen de therapie en de buitenwereld	80
3.6	Grondhouding, attitude en beroepshouding	82
3.6.1	Houding	82
3.6.2	Grondhouding als basis van de attitude	83
3.6.3	Weer een Toren van Babel en toch een definitie	84
3.6.4	Relatie tussen grondhouding en attitude	86
3.6.5	Beroepshouding van de therapeut	87
3.6.6	Training	92
3.7	Kennis en ervaring	95
3.7.1	Kennis	96
3.7.2	Vergaren van kennis en methodieontwikkeling	96
3.7.3	Ervaring	97
4	Therapeutische relatie	99
4.1	Overdracht en tegenoverdracht	100
4.1.1	Historisch perspectief	105
4.1.2	Bindingspatronen	106
4.1.3	De cliënt in de overdracht	111
4.1.4	Tegenoverdracht	114
4.1.5	Hoe om te gaan met overdracht en tegenoverdracht	118
4.1.6	De therapeut in de overdracht	125
4.2	Projecteren, vooroordelen, invullen en oordelen	132

4.2.1	Projectie	133
4.2.2	Vooroordelen	136
4.2.3	Invullen	138
4.2.4	Oordelen	141
4.2.5	Wanneer de therapeut zelf in de valkuil valt	145
4.3	Matchen of afstemmen	147
4.3.1	Matchen	148
4.3.2	Afstemmen	154
4.4	Aantrekkingskracht: intermenselijke chemie	157
4.4.1	Therapeut voelt zich aangetrokken tot de cliënt	159
4.4.2	Cliënt voelt zich aangetrokken tot de therapeut	160
4.5	Onvermogen	161
4.5.1	Onvermogen bij de therapeut	162
4.5.2	Onvermogen bij de cliënt	164
4.5.3	Hoe te handelen	164
4.6	Manipulatie	165
4.6.1	Manipulerende therapeut	166
4.6.2	Cliënten die 'het' voor zichzelf regelen	167
4.6.3	Hoe ermee om te gaan	169
5	Zelfinzicht	171
5.1	Valkuilmomenten	171
5.2	Herkenningspunten dat er iets speelt	172
5.3	Verantwoording	173
5.4	Noodzaak van bewustwording	174
5.5	Stappen van bewustwording	175
5.6	Ondersteunend klankbord	177
5.6.1	Blinde vlek en feedback	177
6	Begrenzing	183
6.1	Binnen- en buitengrenzen	183
6.2	Begrenzing van de therapeutische relatie	186
6.2.1	De cliënt is een bekende	187
6.2.2	Gevoelens van sympathie en antipathie	191
6.2.3	Gewoonten en verlangens	192
6.2.4	Grensoverschrijdende therapeuten	193
6.2.5	Grenzen bij liefdesrelatie of seksuele activiteiten	195

6.2.6	Grensoverschrijdende cliënten	197
6.3	Grenzen van het vakgebied, eigen kunnen en eigen handelen	200
6.3.1	Eigen vakgebied	200
6.3.2	Eigen vaardigheid en opleiding	205
6.3.3	Kennis van het aangrenzende vakgebied	205
6.4	Persoonlijke betrokkenheid	206
6.5	Grenzen aan respect?	207
7	Ethiek en visie	209
7.1	Ethiek van de therapeut	211
7.1.1	Eed van Hippocrates	211
7.1.2	De tijden veranderen	213
7.1.3	Kern van het ethisch handelen	215
7.2	Visie op het vak	217
7.2.1	Persoonlijke motivatie	219
7.2.2	Visie op genezing, heling en preventie	220
7.2.3	Visie op de essentie van het vak	222
7.2.4	Visie op de grenzen van de therapeutische relatie	228
7.2.5	Visie op de persoonlijke betrokkenheid	230
7.2.6	En dan...?	230
8	Basis van de praktijkvoering	231
8.1	Persoonlijke gedragskeuzen	232
8.1.1	Goede manieren	232
8.2	Wetgeving	233
8.2.1	Korte geschiedenis van de regulering	234
8.2.2	Algemene Verordening Gegevensbescherming	236
8.2.3	Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst	238
8.2.4	Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg	239
8.2.5	Wet toetreding zorgaanbieders	239
8.3	Cliëntendossier	240
8.3.1	Welke informatie komt goed van pas	240
8.3.2	Wettelijke verplichtingen rond dossiergegevens	241
8.3.3	Uniformiteit op komst?	243
8.3.4	Recht op inzage	246
8.3.5	Bewaartermijn	248
8.4	Maatschappelijke invloed	248

8.4.1	Klachtenprocedure	249
8.4.2	Behandeling minderjarigen	250
8.4.3	Beroepsgeheim	261
8.4.4	Vertrouwenspersoon	266
8.4.5	Melding huislijk geweld	267
8.5	Financiële en overige organisatie	268
8.5.1	Praktische opzet bedrijfsadministratie	271
8.5.2	Belastingen	273
8.5.3	Kamer van Koophandel	279
8.5.4	Behandelingsovereenkomst	280
8.5.5	Vergoeding door ziektekostenverzekeraars	281
8.5.6	Rekeningen en betaalbewijzen	283
8.6	Regels vanuit beroepsverenigingen	286
8.6.1	Bijscholing en intervisie	286
8.6.2	Praktijkruimte	291
8.6.3	Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	293
8.6.4	Verklaring omtrent het gedrag (VOG)	293
8.7	Samenvattend	294
9	Bibliografie	295
10	Index	301